

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 5. 2018
COM(2018) 417 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Malty na rok 2018

a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Malty na rok 2018

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Malty na rok 2018

a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Malty na rok 2018

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie²,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu³,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia 22. novembra 2017 prijala ročný prieskum rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2018. Náležite zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv vyhlásený Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada na zasadnutí 22. marca 2018. Komisia 22. novembra 2017 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Maltu neurčila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, ktoré schválila Európska rada na zasadnutí 22. marca 2018. Rada prijala 14. mája 2018 odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny („odporúčanie pre eurozónu“).
- (2) Malta by ako členský štát, ktorého menou je euro, mala vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami v hospodárskej a menovej únii zabezpečiť úplné a včasné

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² COM(2018) 417 final.

³ P8_TA(2018)0077 a P8_TA(2018)0078.

vykonanie odporúčania o hospodárskej politike pre eurozónu, ako sa zohľadňuje v nižšie uvedených odporúčaní, najmä v odporúčaní 1. Správa o krajine na rok 2018 bola pre Maltu⁴ uverejnená 7. marca 2018. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Malta dosiahla pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 11. júla 2017, následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania prijaté v predchádzajúcich rokoch, ako aj pokrok Malty pri dosahovaní jej národných cieľov stratégie Európa 2020.

- (3) Malta predložila 13. apríla 2018 svoj národný program reforiem na rok 2018 a svoj program stability na rok 2018. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva tieto programy posudzovali súčasne.
- (4) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny boli zohľadnené v programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov na obdobie rokov 2014 – 2020. Podľa článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013⁵ platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach k uplatňovaniu opatrení spájajúcich účinnosť európskych štrukturálnych a investičných fondov s riadnou správou hospodárskych záležitostí⁶.
- (5) Malta v súčasnosti podlieha preventívnej časti Paktu stability a rastu. Vláda vo svojom programe stability na rok 2018 plánuje zachovať prebytok celkového rozpočtu v rokoch 2018 až 2021. Počas celého programového obdobia sa aj naďalej so značnou rezervou dodržiava strednodobý rozpočtový cieľ, ktorým je vyrovnaná rozpočtová pozícia z hľadiska HDP. Na základe programu stability sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP zostane pod referenčnou hodnotou 60 % HDP stanovenou v zmluve a postupne klesne z 50,8 % HDP v roku 2017 približne na 36 % v roku 2021. Makroekonomický scenár, na ktorom sa zakladajú tieto rozpočtové prognózy, je realistický na roky 2018 – 2019 a optimistický na roky 2020 – 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2018 sa predpokladá, že štrukturálne saldo zaznamenaná v roku 2018 prebytok vo výške 0,6 % HDP a v roku 2019 prebytok vo výške 1,1 % HDP, čo je nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa. Rada celkovo zastáva názor, že Malta podľa predpokladov v rokoch 2018 a 2019 dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu. Vývoj v oblasti nákladov by sa zároveň mal v krátkodobom i strednodobom horizonte starostlivo monitorovať, najmä so zreteľom na možné budúce riziká ohrozujúce rozsah príjmov.
- (6) Ako sa uvádza v odporúčaní pre eurozónu na rok 2018, zásadný význam pre to, aby sa zabránilo narušeniam hospodárskej súťaže medzi firmami, daňovníkom poskytno spravodlivé zaobchádzanie a ochránili verejné financie, má boj proti stratégiám agresívneho daňového plánovania. Účinky presahovania stratégií agresívneho

⁴ SWD(2018) 216 final.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁶ COM(2014) 494 final.

plánovania medzi členskými štátmi si vyžadujú koordinované kroky v oblasti vnútroštátnych politík, ktoré by doplnili legislatívu EÚ. Absencia zrážkových daní z odchádzajúcich dividend (t. j. od rezidentov EÚ pre rezidentov tretích krajín), úrokových platieb a licenčných poplatkov od spoločností so sídlom na Malte môže v tomto prípade viesť k úplnému úniku daňových platieb, ak uvedené spoločnosti nie sú predmetom dane aj v prijímajúcej krajine. Zatiaľ čo nový režim odpočítania fiktívnych úrokov napomôže Malte znížiť zvýhodňovanie dlhu pred kapitálovým financovaním, nedostatočné pravidlá proti zneužívaniu v kombinácii s pomerne vysokou sadzbou a režimom založeným na odmeňovaní pomocou akcií môže poskytovať príležitosti na vyhýbanie sa daňovým povinnostiam. Existenciu niektorých ustanovení v dvojstranných daňových zmluvách medzi Maltou a inými členskými štátmi EÚ, spojenú s maltským daňovým systémom, v ktorom sú spoločnosti, ktoré sú rezidentmi na území Malty, no nemajú tam daňový domicil, zdaňované na základe krajiny, kde sa tvoria príjmy a remitencie, môžu spoločnosti využívať na to, aby sa zapájali do praktík vyhýbania sa daňovým povinnostiam. Komisia berie na vedomie záväzkov Malty bojovať proti agresívnemu daňovému plánovaniu daňovníkov. Na základe nedávnej komunikácie bude Komisia pokračovať v konštruktívnom dialógu s cieľom bojovať proti stratégiám agresívneho daňového plánovania.

- (7) Dlhodobá udržateľnosť verejných financií na Malte je naďalej problematická. Je to v plnej miere spôsobené vplyvom nákladov súvisiacich so starnutím obyvateľstva, ako sú náklady na zdravotnú starostlivosť, dlhodobú starostlivosť a dôchodky, na rozpočet. Dôchodkový systém čelí dvojitej výzve – dosiahnuť udržateľnosť a zároveň zabezpečiť primerané dôchodkové príjmy. Vyhliadky v oblasti dlhodobej udržateľnosti dôchodkových výdavkov sa zlepšili, a to najmä vďaka pozitívnejšiemu hodnoteniu dlhodobého rastového potenciálu Malty. Opatrenia zavedené v rozpočte na rok 2016 však mali iba obmedzený vplyv na dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému, ktorý tak naďalej predstavuje veľkú výzvu. Napriek zavedeniu opatrení na zlepšenie dôchodkovej primeranosti navyše rozdiel medzi pohlaviami v dôchodkovom krytí zostáva naďalej vysoký. Výkonnosť systému zdravotnej starostlivosti sa zlepšila a čakacie doby u lekára sa skracujú. Problémy však naďalej pretrvávajú aj v oblasti prerozdeľovania zdrojov a činností z nemocničných zariadení do primárnej starostlivosti. Inštitucionálne nastavenie poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti vytvára tlak tak na nemocnice, ako aj na pohotovostnú zdravotnú starostlivosť. Nemocničná a primárna starostlivosť nie sú dobre koordinované a pohotovostná starostlivosť sa naďalej využíva neefektívne. Zásadným problémom je naďalej prístup k inováčnym liekom, a to aj z pohľadu rozpočtových prostriedkov. Boli podniknuté iniciatívy na uspokojenie rastúceho dopytu v oblasti systému dlhodobej starostlivosti, ako napríklad zvýšenie stimulov v oblasti komunitnej a domácej starostlivosti.
- (8) Určitý pokrok sa dosiahol v oblasti zlepšovania cezhraničnej spolupráce. Zdá sa však, že maltský úrad pre finančné služby stále trpí nedostatkom zamestnancov a pretrvávajú obavy týkajúce sa jeho schopnosti vykonávať dohľad nad rozsiahlym cezhraničným finančným systémom, najmä nad jeho nebankovým segmentom. Navyše možno konštatovať, že zatiaľ čo sektor služieb (najmä online herný priemysel) výrazne prispel k udržateľnému hospodárskemu rastu krajiny, je možné, že sa tým vytvorila problémy týkajúce sa integrity finančného systému, čím dochádza k nutnosti posilniť rámec boja proti praniu špinavých peňazí. Malta nedávno transponovala štvrtú smernicu o boji proti praniu špinavých peňazí, no účinnosť jej vykonávania ešte stále nebola posúdená. V nadväznosti na transpozíciu smernice do vnútroštátneho práva navyše maltské orgány nedávno prezentovali integrovanú stratégiu boja proti praniu

špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Zriadi sa okrem iného národný koordinačný výbor pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorý bude pozostávať z predstaviteľov vlády a iných relevantných vnútroštátnych orgánov. Pretrvávajú však problémy pri zabezpečovaní riadneho vykonávania a účinného presadzovania nedávno prijatého regulačného rámca.

- (9) V kontexte výrazného hospodárskeho rastu a reforiem podporujúcich zamestnanosť žien a zlepšovanie zručností pracovnej sily došlo k ďalšiemu zlepšeniu výsledkov, ktoré Malta dosiahla v oblasti pracovného trhu. Problematické sú však naďalej výrazný rozdiel v zamestnanosti žien a mužov a nízka účasť žien vo veku nad 30 rokov a ľudí so zdravotným postihnutím na trhu práce. Súčasná podoba otcovskej a rodičovskej dovolenky zostáva pomerne nevyhovujúca, aj keď táto podoba je dôležitá z hľadiska vyváženého zastúpenia mužov a žien pri opatrovateľských povinnostiach a významnejšej podpory žien pri ich zapojení sa do práce. Narastá nedostatok pracovných síl a pretrváva nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami. Značná časť maltskej pracovnej sily má stále nízku kvalifikáciu, pričom v snahe riešiť nedostatok požadovaných zručností sa zvyšuje závislosť od zahraničných pracovníkov. Očakáva sa, že politické iniciatívy, ktoré sa v súčasnosti realizujú v oblastiach pracovného trhu, pracovných zručností a sociálneho začlenenia, budú ďalej pokračovať, no je nutné zásobovať ich informáciami založenými na monitorovaní a hodnotení pokroku.
- (10) Predčasné ukončovanie školskej dochádzky na úrovni 18,6 % v roku 2017 zostáva najvyšším v EÚ a v porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo len k zanedbateľnému zlepšeniu. Malta má zároveň najvyššiu mieru osôb so zdravotným postihnutím, ktoré predčasne ukončujú školskú dochádzku – predstavuje 50 %, čo je dvojnásobok priemeru EÚ. Výsledky vzdelávania navyše výrazne ovplyvňuje sociálno-ekonomické zázemie, typ školy a zdravotné postihnutie. Rozdiel v študijných výsledkoch v oblasti prírodných vied medzi študentmi z najhorších škôl oproti najlepším školám je jedným z najväčších v EÚ a predstavuje 1,5-násobok priemeru Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. Podiel študentov s nedostatočnými výsledkami v matematike, prírodných vedách a čítaní je štvrtý najvyšší v EÚ. Chýba komplexná stratégia skvalitňovania vzdelávania a znižovania nerovností vo vzdelávacích výsledkoch medzi sociálnymi skupinami a rozličnými druhmi škôl.
- (11) V dôsledku solídneho hospodárskeho rastu došlo k zvýšeniu tlakov na infraštruktúru a prírodné zdroje. Najmä sektor cestnej dopravy čelí zásadným problémom v oblasti infraštruktúry a dlhodobej udržateľnosti. Nedostatočná dopravná infraštruktúra a nárast nákladov súvisiace s preťažením ciest vytvárajú prekážku pre investovanie. Nárast počtu vozidiel a premávky má za následok zvyšovanie objemu emisií skleníkových plynov, čo má negatívny vplyv na kvalitu ovzdušia. Zároveň to môže mať negatívny vplyv na cestovný ruch, ktorý predstavuje dôležitý pilier maltskej ekonomiky. Potreba riešiť medzery v infraštruktúre preto ide ruka v ruku s potrebou ekologických dopravných riešení. Vláda v roku 2016 prijala národnú dopravnú stratégiu do roku 2050 a operačný plán riadenia premávky do roku 2025. Zároveň ohlásila projekt v hodnote 700 miliónov EUR určený na modernizáciu cestnej siete. Dohromady sa očakáva, že vďaka týmto opatreniam dôjde k zníženiu hospodárskych nákladov súvisiacich s preťažením ciest o menej ako 20 %. Nárast hospodárskej činnosti môže existujúce infraštruktúrne nedostatky ešte prehĺbiť, a vytvoriť tak ešte väčší tlak na prírodné zdroje. V pláne sa navyše nestanovujú jasné ciele na znižovanie emisií skleníkových plynov spôsobených dopravou, pričom sa v ňom nenavrhne ani účinný systém monitorovania vykonávania ohlásených opatrení (okrem 5-ročného

cyklu preskúmania). Je teda dôležité stanoviť ciele a vykonať opatrenia s cieľom do roku 2025 výrazne znížiť hustotu premávky a emisie skleníkových plynov spôsobené dopravou, pričom sa umožní pravidelné monitorovanie pokroku.

- (12) Problémy spôsobené veľkosťou krajiny a jej ostrovným charakterom ju čoraz viac nútia prejsť na obehovejšie hospodárstvo. Rozumné investovanie môže pomôcť znížiť tlak na citlivé prírodné zdroje tohto ostrova. Ak sa napríklad nebudú riešiť ťažkosti s odstraňovaním stavebného a demolačného odpadu, môžu znížiť kvalitu životného prostredia a atraktivitu krajiny ako turistickej destinácie. Zatiaľ čo Malta je naďalej v najspodnejšej skupine v oblasti výkonnosti ekologických inovácií (26. miesto v rámci EÚ v roku 2016, z pôvodného 18. miesta v roku 2013, podľa indexu ekologických inovácií), má potenciál mobilizovať investície na účely vypracovania alebo prijímania inovatívnych riešení s cieľom zvýšiť efektívnosť zdrojov a energetickú efektívnosť v odvetví stavebníctva, ako aj nakladanie s odpadom a s odpadovými vodami. Zlepšovanie je potrebné najmä aj v oblasti nakladania s odpadom, ako aj v oblasti investícií do recyklačných zariadení spracúvajúcich stavebný a demolačný odpad a pri vykonávaní kontrol v snahe zabrániť nelegálnemu skládkovaniu odpadu, resp. vysypávaniu stavebného a demolačného odpadu do mora.
- (13) Právny systém aj naďalej čelí problémom, pokiaľ ide o jeho efektívnosť, a treba posilniť jeho právny a inštitucionálny rámec v boji proti korupcii a zabezpečiť zvýšenú kvalitu podnikateľského prostredia. Nedostatky v oblasti správy a riadenia v súvislosti s protikorupčným rámcom môžu nepriaznivo ovplyvniť podnikateľské prostredie a môžu mať negatívne dôsledky pre investície. Ďalej treba zlepšiť aj účinnosť snáh Malty v boji proti korupcii, hlavne v súvislosti s účinnosťou vyšetrovaní a trestného stíhania korupcie. Zlepšenie rámca správy a riadenia je kľúčové v rámci zachovania reputácie Malty a jej atraktivity ako medzinárodnej investičnej destinácie.
- (14) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2018 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Malty, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2018. Zároveň posúdila program stability na rok 2018, národný program reforiem na rok 2018 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Malte v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku na Malte, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.
- (15) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability 2018 a dospela k názoru, že Malta podľa predpokladov dodrží Pakt stability a rastu,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Malta v rokoch 2018 a 2019 prijala opatrenia s cieľom:

1. Posilniť celkový rámec správy a riadenia tak, že salepší vnútroštátny dohľad nad medzinárodne orientovanými finančnými podnikmi, ktorým bola na Malte udelená licencia, ďalej že sa zabezpečí účinné presadzovanie rámca boja proti praniu špinavých peňazí a že sa ďalej zintenzívni boj proti korupcii.

2. Zabezpečiť udržateľnosť systému zdravotnej starostlivosti a dôchodkového systému, a to aj zvýšením zákonného veku odchodu do dôchodku a obmedzením predčasného odchodu do dôchodku.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*